

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

**СУЧАСНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ
ПЕРШОКЛАСНИКІВ ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ
ШКОЛИ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу 401 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

Спеціалізація: психологія

Освітньо-професійної (наукової)
програми Початкова освіта

Березовська Анастасія Ігорівна

Керівник: к.пед.н., доцент Денисенко

В.В.

Рецензент: к.пед.н.,

доцент Кабельнікова Н.В.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ З РОДИНАМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	6
1.1. Проблема співпраці школи з родинами учнів у педагогічній літературі А. Макаренка та В. Сухомлинського	6
1.2. Сім'я як соціально-педагогічне середовище.....	10
1.3. Аналіз форм роботи з батьками першокласників.....	17
1.4. Характеристика методів роботи з батьками першокласників.....	24
РОЗДІЛ ІІ. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ НУШ.....	27
2.1. Сучасні вимоги партнерської взаємодії з батьками за концепцією НУШ.....	27
2.2. Сучасні форми роботи з батьками першокласників за концепцією НУШ.....	31
2.3. Тренінг як ефективний метод роботи з батьками першокласників.....	35
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ.....	52
Додаток А Інформація про батьків учня.....	52
Додаток Б Методичні рекомендації щодо проведення зустрічей із батьками.....	53
Додаток В Батьківські збори. Поради вчителям.....	55
Додаток Г Батьківський Всеобуч «Крокуємо до Нової української школи»..	56
Додаток Д Кодекс академічної доброчесності.....	65
Додаток Е Довідка про перевірку на текстові збіги.....	66

ВСТУП

В умовах соціально-економічних та політичних перетворень, що досить часто відбуваються в Україні, паралельно відбуваються й зміни в освіті. На сьогоднішній день вершиною освітньої реформи постає початкова ланка освіти, саме з неї починається розбудова Нової української школи.

Останнім часом все частіше спостерігаються суперечки між батьками та вчителями. Напружені стосунки обумовлюються занепадом авторитету вчителя прирівняного до обслуговуючого персоналу та бездіяльній, пасивній позиції батьків щодо навчання та виховання власних дітей. Співпраця між сім'єю та вчителем не налагоджена, як результат цілеспрямований вплив на дитину стає відокремленим, поодиноким. Від цього дуже страждає дитина першокласник. Зі вступом до школи різко змінюється провідна діяльність дитини. Перед нею постає нове місце у системі взаємин людей, нові обов'язки пов'язані з навчанням. Як наслідок зростає напруження адаптаційних процесів, що забезпечують пристосування першокласника до нового соціального середовища.

Однією з актуальних проблем реформування освіти постає налагодження спілкування, взаємодії між учителем, учнями і, безпосередньо, батьками; розробка ефективних форм та методів співпраці з батьками підростаючого покоління на основі вже існуючих підходів традиційної школи.

Метою Нової української школи є виховання таких особистісних якостей у дітей молодшого шкільного віку як: моральність, самовдосконалення, взаємодопомога, активна життєва позиція та участь у розбудові громадянського суспільства, турбота про природу, повага до сімейних цінностей, прагнення в досягненні мети, відповідальність за власні вчинки, турбота про близьких та своє здоров'я. Вирішення цих завдань реалізується в умовах тісного партнерства сім'ї та школи, оскільки виховання в родині та школі — це єдиний нерозривний процес. Тому складовою Нової української школи є педагогіка партнерства, що потребує належний рівень

педагогічної культури батьків. Адже надзвичайно важливим є те, щоб батьки та вчителі об'єднали свої можливості й розпочали співпрацю над організацією спільної діяльності. Тісний взаємозв'язок школи та сімей може розвиватися завдяки педагогічній просвіті батьків, залученню їх до виховної роботи як однодумців та помічників учителя.

Сучасний розвиток педагогічної науки нашої держави передбачає обґрунтування і реалізацію нових форм та методів співпраці колективу школи з батьками першокласників на засадах класичної педагогіки, подолання бар'єру недовіри у стосунках між ними.

В психолого-педагогічній науці є чимало досліджень присвячених проблемам взаємодії школи та сім'ї; методам і формам роботи педагога з батьками. Так, розробкою та дослідженням даної проблеми сьогодення опікуються сучасні вчені: В. Оржеховська, Т. Виноградова, І. Крупіна, О. Савченко, які спираються на праці історичних постатей педагогічної думки [24; 6; 15; 31].

Слід зазначити таких прибічників партнерської педагогіки, як В. Сухомлинський, А. Макаренко, К. Ушинський, М. Стельмахович, Ш. Амонашвили [35; 18; 39; 34; 1].

Актуальність дослідження: в умовах Нової української школи виявлення ефективних форм і методів співпраці з батьками першокласників, дає змогу налагодити їх партнерську взаємодію.

Об'єктом дослідження: процес взаємодії вчителя з батьками першокласників.

Предмет дослідження: форми та методи ефективної взаємодії вчителя з батьками першокласників в умовах Нової української школи (НУШ).

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати сутність роботи з батьками першокласників та визначити особливості та необхідність її використання у навчально-виховному процесі в умовах Нової української школи .

Згідно з метою і предметом дослідження було визначено такі **завдання:**

1. Розкрити проблему співпраці школи з родинами учнів у педагогічній літературі А. Макаренка та В. Сухомлинського.
2. Проаналізувати, як впливає середовище сім'ї на дитину.
3. Охарактеризувати ефективні форми та методи роботи вчителя з батьками першокласників за Концепцією Нової української школи;
4. Розробити методичні рекомендації з використання сучасних форм та методів співпраці з батьками першокласників.

Методи дослідження. Для розв'язування поставлених завдань використано такі методи наукового дослідження: теоретичний аналіз наукових літературних джерел, синтез, узагальнення, систематизація порівняння, абстрагування й конкретизація, індукція, дедукція, моделювання, спостереження, педагогічний експеримент.

Практичне значення: результати дослідження можуть бути використанні студентами педагогічного факультету під час проходження виробничої практики та вчителями початкових класів.

Експериментальна база: Херсонська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №32 Херсонської міської ради.

Структура роботи: складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг: 66 сторінки, з них основного тексту: 47 сторінок.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ З РОДИНАМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1. Проблема співпраці школи з родинами учнів у педагогічній літературі А. Макаренка та В. Сухомлинського

Проблема співпраці сім'ї та школи з'явилася відносно недавно в педагогічній літературі. До ХХ ст. в зарубіжній та вітчизняній педагогіці панував чіткий поділ виховання вдома та у навчальному закладі. Але всі ми розуміємо, що учні здобувають освіту, виховуються та навчаються не тільки в стінах школи. Основний розвиток підростаючого покоління відбувається, насамперед — у родині.

Родина — один з найважливіших виховних інститутів, що має непереоцінений характер у формуванні особистості. Одним із тих, хто звернув увагу на значимість взаємозв'язку школи та сім'ї виявився А. Макаренко. Він виходив з того, що сім'я є природним людським колективом. Виховання — це соціальний процес, що відбувається під впливом людей, певних явищ та обставин, але більш за все батьків і педагогів [18; 19].

У своїх педагогічних виданнях А. Макаренко розглядав питання сімейного виховання з точки зору держави. Обов'язок кожної сім'ї виховувати нащадків відповідно до державних завдань. Батьки повинні добре знати і розуміти, що вони виховують дитину не тільки для своїх радощів. У сім'ї під їх керівництвом росте людина, яка повинна стати гідним громадянином своєї Батьківщини.

Велику увагу педагог приділяв батьківському авторитету. У праці «Книга для батьків» [18, с. 244-247] педагог виділяє приклади авторитету батьків, що негативно впливає на формування особистості:

1. Авторитет придушення.
2. Авторитет віддалі.
3. Авторитет чванства.
4. Авторитет педантизму.

5. Авторитет резонерства.
6. Авторитет любові.
7. Авторитет доброти.
8. Авторитет дружби.

До авторитарних авторитетів належать авторитет придушення, віддалі, чванства і педантизму. Вони засновані на прагненні батьків відокремити свою персону від дітей, продемонструвати свою вищість, своєрідну недоторканість [18, с. 244-245].

Як один з авторитарних авторитетів — «авторитет придушення» реалізується на засадах примусу та залякування. Через авторитарний стиль спілкування батьки прагнуть показати дітям, хто є «старшим» у домі, намагаються змусити їх виконувати щось проти їх добровільної волі. У разі невиконання залякують їх відмовою від спілкування з друзями чи іграми. Результатом такого прояву авторитету є — формування у дітей негативних рис характеру брехливості, жорстокості, агресивності [18; 19].

Не менш деструктивним є «авторитет віддалі» — батьки намагаються тримати дітей на дистанції, поводять себе з ними зверхньо, холодно, відчужено. У такому разі розраховувати на теплі та дружні стосунки між членами родини безнадійно. Діти почувають себе самотніми, їх відносини з батьками будуються на засадах недовіри [18; 19].

Досить часто ми можемо спостерігати у сім'ях «авторитет чванства», коли мати й батько вихваляються, поводять себе начальником, як на роботі, так і вдома, принижуючи при цьому як своїх колег, так і дітей [18; 19].

Деякою мірою авторитет придушення схожий з «авторитетом педантизму» — тато й мама вимагають виконувати кожне мовлене слово, сприймати його наказом, а у разі невиконання карають за найменшу провину.

Досить розповсюдженим видом прояву негативного батьківського авторитету є — «авторитет резонерства». Це така родина, що вдається до моралізування без вагомих на те підстав, з будь-якого приводу [18; 19].

Є і такі види авторитету, які на перший погляд можуть здаватися позитивними. Це «авторитет любові», «авторитет доброти» й «авторитет дружби» [18, с. 246-247]. Але це оманливі види авторитету.

«Авторитет любові» — так би мовити сліпа любов, усепощення, надмірна опіка й пестоші. В таких родинам діти виростають розпещені, вседозволеність робить їх егоїстичними. Їм важко вливатися в колектив, адже вони звикли, що вся увага має бути зосередженою лише на їхній персоні. Цей авторитет підкріплюється «авторитетом доброти» роблячи його посильним та негативно впливовим. Батьки йдуть в усьому на поступки дітям, приносять себе в жертву, аби їм було добре [18; 19].

Дорослі дуже заклопотані, у них багато справ і часу на розваги з дитиною, зовсім не залишається, особливо якщо це родини, які матеріально забезпечені. Тоді на поміч батькам приходять «авторитет дружби», коли конкретна поведінка дитини чи відповідні дії оплачуються подарунками, обіцянками [18; 19].

Цим не вичерпується перелік фальшивих авторитетів, які можна розкрити в сімейному вихованні.

Тому такі прогалини сімейного виховання заважають закріпленню батьківського авторитету. Батьки повинні розуміти, що їх малеча- це не тільки слухняні виконавці їхньої волі і старших, а й те, що вони рівноправні члени у домі, активні учасники сімейних справ, і також можуть чинити взаємний позитивний вплив на клімат родини, поведінку тата й мами, братів та сестер, змінювати їх ставлення до обов'язків перед рідними та громадою незалежно від віку.

Як і кожний дорослий — дитина повинна відчувати свою рівноправність, цінність власної особистості до якої дослухаються, урахування її думок, і лише тоді батьки почнуть користуватися справжнім авторитетом користуються батьки, які сумлінно ставляться до праці, до сімейних обов'язків, активні в громадському житті. Такі батьки чуйні та уважні до дітей, люблять їх, не відкупляються новими іграшками, а

проводять час разом, цікавляться їхніми шкільними предметами, успіхами у навчанні та спілкуванні з однолітками, їх справами у позанавчальний час, поважають їх людську гідність.

Також значний внесок у розвиток вітчизняної педагогіки з розв'язання проблеми сімейного виховання зробив В. Сухомлинський. Об'єктивно оцінюючи тенденції розвитку тогочасної школи, він вважав, що подальший розвиток суспільного виховання не може відбуватися без більш ініціативної та безпосередньої участі сім'ї, батьків. Мова не про епізодичну взаємодопомогу школі з боку сім'ї, а про цілісний механізм спільних цілеспрямованих дій школи та родини, розробку ефективних методів та форм співпраці, що позитивно впливатимуть на особистість, при цьому щоб виховання набуло характеру громадського обов'язку як матері, так і батька.

Проаналізувавши літературні джерела варто зазначити, що дослідження проблеми єдності дій школи та сім'ї в педагогіці В. Сухомлинського є принципово важливим, оскільки це дає змогу нам розкривати специфічні особливості процесу виховання й використовувати їх у практиці сьогодення.

Виховання як в школі, так і в сім'ї повинне мати чітку ідейну спрямованість, а робота педагогів з батьками — бути процесом безперервного цілеспрямованого керівництва сімейним вихованням і взаємовідносинами батьків і дітей. Він вважав, що провідну роль в шкільно-сімейному вихованні відіграє саме сім'я. Тому всі свої сили педагог витрачав на те, щоб дати в першу чергу знання батькам, навчити їх як правильно виховувати дитину, на що потрібно звернути увагу при вихованні школяра. У процесі повсякденного життя школа має вчити батьків практично втілювати принципи виховання. Утверджуючи у свідомості й поведінці дітей норми та правила моралі, педагоги та батьки повинні надавати вчинкам, діям вихованців певного змісту, домагатися дієвості виховного процесу як фактору формування особистості. Також велику увагу приділяв педагогічній культурі батьків, він вважав, що неможливо розв'язати жодного завдання, що

стосується навчання і виховання без педагогічних знань [36; 37; 38]. Саме тому у Павлівській школі під керівництвом В. Сухомлинського працювала педагогічна школа для батьків. Він зауважував: «За три роки до того, як віддати своїх дітей до навчання, мати й батько починають вчитися в педагогічній школі для батьків» [37, с.125].

Отже, визначаючи виховні впливи сім'ї та школи на всебічний розвиток дитини в педагогічній спадщині А. Макаренка та В. Сухомлинського, можна сказати, що особливого значення набуває особистий батьківський приклад та їхній рівень педагогічної просвіти. Школа дає дитині освіту і виховує свідоме ставлення до дійсності, в той час як родина забезпечує практичний життєвий досвід, формуючи при цьому життєві навички. Для гармонійного розвитку дитини першокласника необхідні обидва середовища. Школа не може цілком замінити сімейне виховання, дати їй батьківську любов та опіку. Проте вчителі кваліфіковано обізнані, у яких родинах займаються дітьми, а у яких — ні.

1.2. Сім'я як соціально-педагогічне середовище

Поняття «виховне середовище» складається з 2 ключових слів: «середовище» та «виховне». Поняття «середовище» дуже широко застосовується в педагогічній літературі та інших джерелах. Оскільки цей термін часто вживається педагогами, психологами та вченими- тому чіткого й однозначного визначення в науці не має. Так, наприклад Ю.Мануйлова трактує середовище як складову простору, з якою суб'єкт стикається, у якому живе [20].

На думку, Н. Щурова виховне середовище- це сукупність соціально ціннісних обставин, що оточують дитину, впливають на її особистісний розвиток і сприяють її входженню в сучасну культуру. Тому безпосередньо головним фактором формування особистості є середовище сім'ї як соціального інституту, що на сьогоднішній день перебуває на досить складному етапі свого розвитку [40].

Існує декілька найпоширеніших визначень щодо поняття «сім'я».

Сім'я — це модель суспільства, що відображає його моральні та духовні особливості на конкретному історичному етапі розвитку [8, с. 220].

Сім'я — досить невелика соціальна група, яка налічує чоловіка та дружину поєднаних шлюбом та їх дітей (власних або усиновлених), кровних родичів, інших осіб, пов'язаних родинними зв'язками з подружжям. Саме сім'я закладає той фундамент [8, с. 220].

Сім'я — це заснована на єдиній загальносімейній діяльності спільність людей, пов'язаних шлюбом батьківством та спорідненням, яка здійснює відтворення населення і наступність сімейних поколінь, а також соціалізацію дітей і підтримання існування членів сім'ї. Лише наявність триєдиних відносин «подружжя-батьківство-споріднення» дає змогу говорити про конструювання сім'ї в її суворій формі [2].

Цілком погоджуюсь з поглядами щодо поняття «сім'я» І. Бех, на думку якого — це сприятливе середовище розвитку в дитини моральної любові, почуття гармонії, коли одна людина духовно зливається з іншою в одне ціле, стає здатною бажати щастя і блага іншим [4].

Роль середовища сім'ї у житті не тільки першокласника, а взагалі дитини неможливо переоцінити. Батьки супроводжують свою дитину від дня її народження, аж до вступу у самостійне доросле життя.

Дитина успадковує від своїх кровних родичів анатомічну будову, функціонування організму на рівні фізіології, певні вміння та схильність до конкретних видів діяльності. Якщо середовище буде сприятливим, то під впливом правильного виховання та навчання зможуть реалізуватися деякі задатки, якщо ж виховне середовище сім'ї буде деструктивним- то навпаки.

Її функціонування відбувається на основі спільного побуту, матеріального, морально-психологічного устрою, виховання дітей, взаємної відповідальності. Як соціально-педагогічне середовище вона забезпечує соціалізацію людини, реалізацію себе як особистості, захист та опіку, сприяє формуванню особистості з усталеною поведінкою [8, с. 220].

На думку, О. Євтушенко такий широкий діапазон міжособистісних контактів був би неможливий без засвоєння дитиною всієї гами почуттів та переживань, які здатна дати лише сім'я [10].

Життєдіяльність сім'ї реалізується через її основні історичні, зумовлені соціально-економічним станом суспільства функції:

Оскільки сім'я є персональним середовищем розвитку дитини, яке зумовлює спосіб життя та її соціальне існування, то важливо враховувати певні особливості та умови в яких знаходиться дитина за таким критерієм:

- Соціально-культурний;
- соціально-економічний;
- техніко-гігієнічний;
- демографічний [8].

Соціально-культурний показник зазначає на якому педагогічно-освітньому рівні знаходяться батьки, яка їх участь у суспільному, громадському житті. Рівень культури визначається повагою до особистості дитини, її думки та поглядів, усвідомленням впливу сімейного клімату на її формування, урахуванням цього при спілкуванні.

Важливою умовою є економічний стан родини в якому знаходиться дитина. Соціально-економічний рівень дозволяє оцінити якою є матеріальна забезпеченість родини, на скільки завантажені батьки на роботі.

Як вагомий критерій впливу техніко-гігієнічний — характеризує дійсні умови проживання, забезпеченість житлом, індивідуальні особливості способу життя, а демографічний є показником чисельності сім'ї.

Спільне ведення домашнього господарства впливає на рівень матеріальної забезпеченості, можливості самореалізації дитини першокласника, у якої тільки починають формуватися смаки, уподобання, ціннісні орієнтації, культура. У сім'ї дитина набуває вмінь і навичок в різних сферах суспільного життя, насамперед, навичок людського спілкування. Поступово в неї формується досвід сімейного життя, ставлення до родини.

Великий вплив на шкільну успішність дітей, має і освіта батьків. Так, успішність буде більшою в тих сім'ях, де батьки мають вищу освіту, особливо якщо вид праці пов'язаний з освітою, наукою та культурою.

Слід звернути увагу на важливість батьківського прикладу. Батьки дивуються звідки з'являються певні недоліки поведінки чи специфічні форми поводження, нарікають на однолітків з якими спілкуються діти.

Як специфічна форма передавання соціального досвіду старшого покоління молодшому — живий батьківський приклад розкривається у їхніх діях та вчинках щодо ціннісних начал. Саме вони і виражають моральну і світоглядну позицію батьків як особистості.

Роль батьківського прикладу у вихованні дітей простежується в працях А. Макаренка. Звертаючись до батьків він наголошував на тому, що власна поведінка батьків — дуже важлива річ. Не потрібно вважати, що процес виховання дитини відбувається тільки тоді, коли з нею розмовляєте, повчаєте чи караєте її. Виховання дитини відбувається щомиті батьківського життя, навіть тоді, коли їх немає вдома [19; 18].

Серед важливих факторів, що впливають на виховання дитини вдома, є, звичаї, культурні та національні традиції, моральні й правові норми, а особливо культура побуту. Відносини, що сформувались між старшими та молодшими, батьками і дітьми, визначають психологічну атмосферу в сім'ї, формують ту основу, на якій здійснюється формування світогляду, всебічний розвиток дитини, об'єктивне сприйняття навколишнього світу та ставлення до нього. Руйнівні діють на дитину сімейні розлади. Сімейні розлади та неправильна поведінка у побуті являються результатом низької педагогічної культури [8].

Рівень педагогічної культури є провідною складовою загальної культури батьків першокласників.

Основні ознаки сформованої педагогічної культури батьків:

- Усвідомлення мети виховання дітей;

- Розуміння закономірностей і своєрідності особистісного розвитку вихованців;
- Відповідність вимог і очікувань батьків до можливостей і потреб дітей;
- Гнучкість конкретної педагогічної ситуації;
- Уміння застосовувати різноманітні методи та прийоми виховання дитини [30].

Сучасні сім'ї різноманітні, і від того, в якій саме живе дитина, залежить, яким змістом наповнюється процес формування її особистості. Умовно сім'ї поділяють на благополучні та неблагополучні.

Благополучна сім'я — сім'я, що має високий рівень моральності, духовності, координації та кооперації, взаємної підтримки та взаємодопомоги, з раціональними способами вирішення сімейних проблем [8, с. 221].

Її благополуччя забезпечується гуманністю у взаєминах, вмінням любити і поважати одне одного. У ній існує висока цілеспрямованість дій при вирішенні сімейних проблем, взаємоповага і взаєморозуміння формують позитивну моральну атмосферу. Дитина відчуває себе рівноправною в сімейному колективі: її люблять, але не балують, залучають до сімейної праці, водночас враховують її особисті інтереси та потреби. Матеріальна забезпеченість та освітній рівень батьків сприяють зміцненню дружби між батьками та дітьми, їх бажанню проводити разом вільний час, у довірливому спілкуванні, вирішувати всі питання сімейного життя. Діти цінують поради батьків, наслідують їх особистий приклад. У нормальній сімейній атмосфері дитина росте доброзичливою, людяною, спокійною та оптимістичною. В неї формуються такі цінні соціальні якості, як доброта, взаємоповага, почуття впевненості.

Сучасні благополучні сім'ї мають певні особливості:

- деякі батьки намагаються не стільки «формувати» особистість дитини, дисциплінувати її, скільки допомагати її індивідуальному розвитку, добиватися емоційної єдності, розуміння, співчуття;
- в інших батьків мета — підготувати дитину до життя за допомогою тренування її волі, навчання на їх погляд необхідним та корисним навичкам;
- деякі батьки прагнуть жорстко контролювати не тільки поведінку, а й внутрішній світ дитини, її думки, бажання тощо. Це призводить до глибоких сімейних криз, конфліктів, втрати навіть зовнішніх ознак благополучної сім'ї. Душевний дискомфорт змушує дитину шукати притулку в різних соціальних середовищах.

Неблагополучна сім'я — сім'я, яка через об'єктивні або суб'єктивні причини втратила свої виховні можливості, внаслідок чого в ній виникають несприятливі умови для виховання дитини [8, с. 222].

До неблагополучних відносять:

- сім'ї, де батьки— алкоголіки, наркомани. Як правило таких батьків залишають без батьківських прав, вони ведуть аморальний спосіб життя. У таких сім'ях формування дитини спотворюється. Вона народжується слабкою, хворобливою, страждає на нервово-психічні захворювання, росте без уваги, турботи, опіки, позбавлена найнеобхіднішого;
- сім'ї асоціальні. Члени родини конфліктують з морально-правовими нормами суспільства, схильні до правопорушень;
- сім'ї конфліктні. У них відбуваються постійні конфлікти між чоловіком та дружиною, батьками і дітьми, що проявляються у сварках, взаємних образах, суперечностях грубощах, навіть бійках. Виникають такі сім'ї через брак у взаємостосунках між батьками взаєморозуміння, взаємодопомоги, щирості, морально-емоційної вихованості. Вони породжують грубість, чвари,

взаємні погрози, стійке незадоволення, що призводить до сімейної кризи. У дітей формуються підвищена збудливість, страх, невпевненість у собі та своїх власних силах. Нестачу позитивних емоцій вони компенсують пошуком їх у вуличних компаніях, бродяжництві, вживанні алкоголю, наркотиків;

- сім'ї неповні. У них дитину виховує один з батьків, як правило матір. Виникають вони здебільшого через: розлучення подружжя, смерті одного з батьків, позбавлення батьківських прав тощо. У таких сім'ях спілкування з дітьми збіднене, часто вони відчують труднощі побутового характеру, психологічний дискомфорт, тому нерідко їм не вистачає врівноваженості, доброзичливості, натомість виявляють надмірну роздратованість, байдужість;
- сім'ї, зовні благополучні. Систематично припускаються серйозних помилок у сімейному вихованні через низьку педагогічну культуру та неосвіченість (сім'ї, де взаєностосунки з дітьми є формальними; відсутня єдність у вимогах до дитини, наявні бездоглядність, надмірна батьківська любов або суворість у вихованні, застосовуються фізичні покарання тощо);
- сім'ї соціального ризику. Такі сім'ї- соціально незахищені, вони постійно потребують соціальної допомоги та матеріальної підтримки з боку держави. До них відносять: малозабезпечені, багатодітні, з дітьми-інвалідами, батьками-інвалідами, неповні. Вони не в змозі повноцінно виконувати свої функції внаслідок ускладнення соціальних умов [8, с. 222-223].

Убезпечити дітей від сімейного неблагополуччя може система регулювання сімейного виховання. Організацію добровільної допомоги батькам, якщо вони мають бажання нею скористатися, здійснюють вчитель, школа на основі формування стосунків співробітництва, взаємодопомоги, взаєморозуміння.

Отже, сім'я для дитини є середовищем, у якому формується її особистість. Залежно від клімату сім'ї, характеру сімейних відносин, освітнього рівня, педагогічної культури, професії батьків, їх життєвого досвіду, знання педагогіки сімейного виховання розвиваються ті чи інші якості дитини. Саме у стінах дому формується сприймання дітьми людей, навколишньої дійсності, самих себе, досвіду сімейного життя, ставлення до неї як найважливішої духовної цінності, здійснюється моральне, естетичне, трудове навчання, педагогічне середовище розвитку дитини створюється в процесі сімейного виховання, залежить від типу сім'ї. Розуміння цього педагогами сприяє поглибленню зв'язків з нею, пошуку можливостей щодо корекції сімейного виховання, підвищення педагогічної культури батьків, захисту дитини від несприятливого впливу неблагополучної сім'ї.

1.3. Аналіз форм роботи з батьками першокласників

Форми взаємодії педагогів і батьків — це способи організації їх сумісної діяльності, спілкування, спрямовані на виховання особистості дитини [16].

Існує багатогранний спектр форм співпраці з родинами, що виховують майбутнє покоління, зокрема вони поділяються на 3 групи:

1. Індивідуальні;
2. Групові ;
3. Колективні [22, с.356].

Індивідуальні в свою чергу включають до свого переліку такі форми співробітництва як:

- Відвідування батьків удома;
- запрошення батьків безпосередньо до школи;
- дні відкритих дверей для членів родини у школі;
- індивідуальна педагогічна допомога;
- листування з родиною вихованця [22, с. 363].

Не поступаються і своєю ефективністю групові форми співпраці:

- Групові бесіди;

- групові консультації;
- зібрання батьківського активу [22, с. 363].

Форми колективних робіт:

- Батьківські збори;
- батьківські консилиуми;
- родині свята;
- позакласний педагогічний всеобуч [22, с. 363].

Серед переліку індивідуальних форм роботи, що забезпечують оптимальні умови співпраці членів сім'ї та школи, велике значення надається відвідуванню батьків вдома. Відвідування дає змогу вчителю:

- Ознайомитися із соціально-економічними умовами проживання вихованця;
- простежити психолого-педагогічний клімат у сімейному колективі;
- налагодити контакти із сім'єю;
- надати пораду щодо створення сприятливих умов для навчальної діяльності першокласника;
- узгодити спільні дії щодо запобігання відхилень в поведінці дитини;
- залучити батьків до участі в роботі класу, школи [16].

Вдаючись до цієї форми роботи, вчителю варто дотримуватись певних вимог:

- Відвідування має бути плановим, лише в разі нагальної потреби-позаплановим;
- відвідувати потрібно всіх учнів класу, а не лише тих, які мають розлади у поведінці й проблеми в навчанні;
- кожен візит повинен мати визначену мету і зміст бесіди з батьками з урахуванням індивідуальних особливостей конкретного учня;

- заздалегідь повідомляти й узгоджувати з батьками день і час свого візиту (несподіваний прихід вчителя викликає ніяковість, збентеження батьків);
- спочатку педагог має створити атмосферу довіри й доброзичливості підкреслити позитивне в дитині, щоб налаштувати батьків на відверту, щирі розмову
- після налагодження контакту з дотриманням такту звернути увагу на труднощі, що виникають під час навчання, спілкування з однолітками та іншими вчителями;
- разом поміркувати над тим, які спільні дії необхідно вжити аби усунути їх [22, с.357].

Особливо важливо, відвідати першокласника та його батьків перед початком навчального року [27;13]. Це дасть змогу вчителю познайомитись з батьками у неформальній обстановці, отримати загальні відомості про сім'ю майбутнього учня (додаток А).

Листування. Дещо застаріла індивідуальна форма роботи, оскільки в період розквіту інноваційних технологій вона є видозміненою. Передбачає періодичне надсилання батькам листів про успіхи учня в навчанні, старанність, уважність та відповідальність за доручення, чи навпаки про певні його труднощі. Нині вчитель може спілкуватися з батьками за допомогою соціальних мереж. Але якщо хочеться висловити щирі подяку за хороше виховання дитини, краще написати листа [8].

Запрошення батьків до школи. Найчастіше це роблять для конфіденційної розмови про шкільні проблеми дитини (погана поведінка, неуспішність тощо). Під час бесіди важливо дотримуватися педагогічного такту, створити атмосферу довіри. Педагог висловлює свої міркування, відповідає на запитання батьків, надає корисні поради. Необхідно пам'ятати, що надмірне звертання уваги на недоліки учня викликає в батьків неприязнь, насторогу, навіть якщо учитель має рацію [8].

Педагогічні консультації передбачають надання конкретних рекомендацій, порад щодо актуальних для батьків питань. Психолого-педагогічними основами консультації є:

- прихильне ставлення учителів до ініціативи батьків;
- вияв готовності до надання допомоги сім'ї;
- конкретні рекомендації і поради з питань, з якими звернулись до педагога батьки.

Педагогічні консультації можуть бути і груповою формою роботи. В цьому випадку вчитель надає консультацію групі батьків, яких хвилює спільне питання [8; 22].

Батьківський комітет класу. Створюють з метою демократизації управління виховним процесом, налагодження двостороннього зв'язку сім'я — школа, для поточного коригування управлінських рішень, забезпечення єдності педагогічних вимог до учнів, надання допомоги сім'ї у вихованні та навчанні дітей. Діє відповідно з положенням про батьківські комітети загальноосвітніх шкіл. До роботи в ньому залучають найактивніших батьків, авторитетних людей з високою громадянською свідомістю, які виявляють інтерес до справ класу, школи. Їх обирають на батьківських зборах класу. На засіданні батьківського комітету обирають голову, відповідальних за окремі види роботи. Батьківський комітет працює у тісному контакті з вчителями. Однією з умов успішної діяльності батьківського комітету є планування його роботи та періодичні звіти членів комітету перед колективом батьків. Суть цих звітів не в контролі за роботою, а передусім в педагогічній освіті батьків. Адже у звітах батьки розповідають не тільки про те, що ними зроблено, але й про те, як включаються в заходи класу діти, сім'ї, як впливає на них ця робота, з якими труднощами вони зустрілися, як подолали їх. Саме тому громадська робота з дітьми в школі сприяє розширенню педагогічних навичок та здібностей батьків, розумінню вікової психології дітей, оволодінню різноманітними методами виховної дії, тобто підвищенню педагогічної культури батьків [8; 22; 33].

Загальношкільний батьківський комітет. Обирають на загальношкільних батьківських зборах із представників батьківських комітетів класів. Тоді ж обирають голову батьківського комітету школи, створюють комісії: навчальну, культурно-масової роботи, господарську, трудового виховання і професійної орієнтації, педагогічної пропаганди. Комітет пропонує рішення, які потім обов'язково розглядаються адміністрацією школи. До сфери його діяльності входять піклування про групи подовженого дня, санітарний стан школи, допомога в ремонті школи, організація літнього відпочинку дітей, їх харчування та інше [8; 16].

Виконання батьками практичних рекомендацій, прохань. Сприяє підвищенню культури батьків, озброєнню їх педагогічними знаннями і досвідом. Налагодження контактів, спілкування батьків з дітьми, класним керівником у процесі виконання педагогічних рекомендацій сприяє зближенню дітей з батьками [29].

Класні батьківські збори — традиційна форма роботи, що проводиться 1-2 рази на чверть. Їх тематика визначається загальними завданнями виховання, умовами навчально-виховної роботи в класі, рівнем загальної культури та педагогічного кругозору батьків.

Кожні батьківські збори повинні:

- сприяти створенню згуртованого батьківського колективу, нагадувати про соціально-правову відповідальність батьків за виховання власних дітей;
- забезпечувати відповідні умови для здобуття батьками психолого-педагогічних знань в галузі сімейного виховання;
- сприяти забезпеченню єдності виховних впливів школи та родини на вихованців.

Зазвичай, вони можуть проходити у формі лекцій або доповідей класних керівників, виступів батьків, обміну досвідом виховної роботи із залученням учнів, демонструванням їхніх класних робіт і художньої самодіяльності, переглядом кінофільмів (додаток В) [8; 27].

На думку, О. Гнатенко успішному проведенню батьківських зборів сприяють такі умови:

- Атмосфера співробітництва школи і родини, яка підсилює плюси і мінуси в характері і поведінці дитини;
- порадницька інтонація зборів;
- професійні знання, компетентність педагога;
- добрі довірчі стосунки;
- активна участь батьків, активне обговорення поставлених питань, обмін досвідом, відповіді на питання, поради і рекомендації [9].

В. Постовий характеризує типові помилки, що знижують дієвість роботи вчителя під час зборів, до яких відносяться:

- Монолог;
- моралізування;
- звинувачення;
- необгрунтованість вимог;
- безадресність інформації;
- дистанціювання ;
- авторитаризм [28].

Доречні поради висунув також П.І. Підласий, на його думку під час батьківських зборів доцільно не просто інформувати батьків про підсумки успішності, відвідування дітьми уроків, чинники порушення дисципліни, відставання у навчанні, а разом з ними з'ясовувати причини, обговорювати шляхи подолання негативних явищ, обговорити конкретні заходи. Неприпустимо перетворювати батьківські збори в нотації, не можна піддавати учня і його родину публічному осуду [25; 26].

Як окремий вид батьківських зборів — загальношкільні збори, на яких обговорюються завдання навчально-виховної роботи школи, планується виховна робота, співробітництво родини зі школою, підбиваються підсумки

роботи. Разом із педагогічними питаннями, на загальношкільних зборах розглядаються загальні для всієї школи організаційні та господарські справи. Рішення всіх питань планується і здійснюється в їхньому взаємозв'язку із загальним напрямком педагогічної роботи. За планом вони проводяться двічі на рік [5].

День відкритих дверей або батьківський день — проводиться, як правило, перед початком чверті, семестру з метою привернути увагу батьків до роботи всієї школи, до питань виховання дитини в усіх аспектах. До дня відкритих дверей для батьків готується концерт з попередніми виступами шкільного активу, проводиться зустріч в класах, організуються виставки кращих малюнків, учнівських виробів та проводяться спортивні змагання на приз батьківського комітету, перегляд художніх фільмів з теми виховання та інше [8].

Тематичні вечори запитань і відповідей. Заходи, що сприяють глибокому пізнанню методики сімейного виховання. На них запрошують працівників правоохоронних органів, лікарів, психологів, соціальних працівників, фахівців, які опікуються проблемами виховання дітей та молоді [16].

Отже, у роботі з батьками першокласників можна виділити такі три форми взаємодії: індивідуальна, групова та колективна. Специфіка індивідуальної форми роботи суттєво відрізняється від групової та колективної. Вона спрямована на налагодження стосунків з конкретною родиною учня, виявлення її психолого-педагогічного клімату та надання у разі необхідності педагогічної допомоги — порад та рекомендацій у подоланні факторів неуспішності дитини чи її недоліків у поведінці. Індивідуальна форма реалізується під час індивідуальної бесіди, відвідування вчителем батьків удома, запрошення їх безпосередньо до школи, листуванні з ними. Під час групових бесід, консультацій, батьківських консиліумів, родинних свят вчитель реалізує групову та колективну форму роботи з батьками першокласника. Вони спрямовані на формування цілісного

батьківського колективу, що обмінюється життєвим досвідом та активно висуває позицію у вирішенні виникаючих проблем класу. Головна увага приділяється батьківському комітету як органу самоврядування цим колективом. До його складу входять найактивніші батьки учнів, яких обирають на традиційній найуживанішій формі взаємодії з батьками — батьківських зборах.

1.4. Характеристика методів роботи з батьками першокласників

Важливою умовою ефективної навчально-виховної роботи є співробітництво школи і сім'ї, яке передбачає належний рівень педагогічної культури батьків. Саме цьому підпорядковані програми школи молодих батьків та педагогічної культури молодої сім'ї, які спираються на систему перевірених досвідом багатьох поколінь найважливіших сімейних цінностей (здоров'я, любов та взаємоповага членів сім'ї, матеріальне благополуччя і духовність). Ці програми ґрунтуються на особистісно-орієнтовному підході, найбільш коректному та ефективному в роботі з сім'єю, який враховує конкретні життєві та індивідуальні особливості. Відповідно орієнтовані й програми з етно та родинної педагогіки. Так, у своїй праці «Українська родинна педагогіка» М. Стельмахович, зазначає: «родина та школа — природні союзники, дві могутні сили виховання. При правильно налагодженій їх взаємодії батьки виступають помічниками вчителів, а вчителі — помічниками батьків у вихованні дітей і молоді. В даному випадку одні без одних обійтися не можуть. Добра школа та, яка (особливо в молодших класах) більше нагадує сім'ю. В свою чергу, порядна сім'я — це та, що в своє життя активно привносить елементи школи» [34; с.223].

Тісний взаємозв'язок школи та сім'ї може розвиватися завдяки педагогічній освіті батьків і залученню їх до виховної роботи.

Рівень педагогічної освіченості батьків залежить від традицій у сім'ях, в яких вирости вони, набутих знань, життєвого досвіду, здатності до саморозвитку. Майже завжди, на сучасному етапі особливо, у зв'язку з переходом до нового типу суспільства, утвердження нових суспільних,

етичних цінностей, а також із процесами глобалізації, одним із свідчень якого є Інтернет, педагогічна освіченість батьків нерідко відстає від реальної педагогічної ситуації, суспільних потреб, очікувань дитини. Тому школа має дбати про постійний розвиток їх педагогічних знань, вдаючись до різних методів роботи, найпоширенішими серед яких є:

Педагогічний лекторій. Вчитель планує проведення циклу лекцій з теорії виховання батькам [16, с.164].

Позакласний педагогічний всеобуч. Спрямований на ознайомлення батьків з проблемами виховання дітей різних вікових груп, починаючи роботу з першого класу. Заняття проводять керівники школи [8; 27].

Позакласний педагогічний всеобуч такий метод залучення батьків до співпраці, що спрямований на ознайомлення батьків із проблемами виховання дітей різних вікових груп, починаючи роботу з 1-го класу. Заняття проводять представники адміністрації школи, або вчитель (додаток Г) [27].

Підсумкова річна науково-практична конференція батьків з проблем виховання. Учасники визначають найактуальнішу проблему сімейного виховання («Трудове виховання», «Найкоротший шлях до добра — через прекрасне» та інше), протягом навчального року вивчають її. У виступах батьки підбивають підсумки теоретичних і практичних досліджень, діляться особистим досвідом [8].

Самоосвіта-один із важливих способів підвищення педагогічної культури батьків через ознайомлення батьків з психолого-педагогічною літературою. Передбачає відбір і надання рекомендацій щодо психолого-педагогічної, науково-популярної літератури для батьків відповідно до проблем, які є в учнів певного класу, чи в окремої дитини [27].

Для забезпечення форм і змісту співпраці школи і батьків використовують усні журнали; педагогічний десант (виступи педагогів на підприємствах).

Ефективними є спільні тематичні заходи:

- «дерево родоводу» — зустрічі поколінь;
- «у сімейному колі» (індивідуальні консультації, зустрічі з лікарями, психологами, юристами);
- «родинний міст» — зустрічі з батьками та обговорення проблем виховання;
- «народна світлиця» — звернення до народних традицій у сімейному вихованні;
- «день добрих справ» — спільна трудова діяльність педагогів, батьків і дітей;
- «дискусійний клуб» — обговорення проблемних питань виховання; «аукціон ідей сімейного виховання», «батьківський ринг», «дні довіри», «сімейні дні в класі» тощо [8].

Отже, ефективними методами роботи з батьками, що забезпечують формування всебічно та гармонійно розвиненої особистості є психолого-педагогічна просвіта батьків та залучення батьків до спільної діяльності з дітьми. Просвітницькі заходи такі як батьківські всеобучі, науково-практичні конференції, самоосвіта, педагогічні лекторії сприяють підвищенню педагогічної культури батьків, виробленню педагогічних умінь необхідних для виховання дитини, що опинилася у новій соціальній ситуації. Популярними також є тематичні заходи спрямовані на зближення та покращення сімейних стосунків між батьками та дітьми.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СПІВПРАЦІ З БАТЬКАМИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ В УМОВАХ НУШ

2.1. Сучасні вимоги партнерської взаємодії з батьками за концепцією НУШ

Великого значення в Концепції набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу [12].

Педагогіка партнерства — один з головних складових компонентів формули Нової української школи, що зазначений в законі « Про освіту» і включає певну систему методів і прийомів виховання та навчання підростаючого покоління на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Освіта в усі часи вважається цінністю, бо є основою економічного розвитку суспільства, одним з факторів соціальної стабільності, джерелом зростання інтелектуального ресурсу і духовно-морального потенціалу населення держави [21; 11].

Педагогіка партнерства — напрям педагогіки, що включає систему методів і прийомів виховання і навчання на засадах гуманізму та творчого підходу до розвитку особистості [21].

В основі педагогіки партнерства лежить демократичний спосіб співпраці між учителем, учнем і батьками, які об'єднані спільними інтересами, свідомими цілями та прагненнями, є добровільними й зацікавленими спільниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Учитель має бути другом, а родина— залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогіка партнерства передбачає повну рівність у правах на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість [7].

Партнерська взаємодія в освіті— це добровільна і рівноправна взаємодія всіх учасників освітнього та виховного процесу, спрямована на розробку, прийняття та реалізацію педагогічних і соціально-економічних

рішень, які забезпечують ефективний розвиток дітей, їх самовизначення та самореалізацію в соціальному середовищі. Потенціал соціального партнерства в закладі освіти забезпечується сукупністю ресурсів: інтелектуальних, економічних, кадрових, організаційних, методичних тощо [21].

Технологія партнерства є однією з найбільш ефективних у побудові соціально-орієнтованої взаємодії педагогів, учнів і батьків та організації середовища для такої взаємодії в умовах закладу освіти. Ця взаємодія здійснюється в процесі спільної діяльності і спілкування [14].

Дбаючи про ефективну взаємодію з батьками, учитель повинен враховувати важливість таких чинників:

1. Запрошення батьків до співробітництва. Часто вчитель вважає, що батьки перебувають в опозиції до нього. Намагаючись запобігти можливим запереченням з їх боку, він починає розмову в директивному тоні замість того, щоб зрозуміти їх почуття, виявивши стриманість, відкритість. Доброзичливість, відкритість у спілкуванні з батьками — перший крок до співпраці з ними.
2. Дотримання позиції рівноправності. Об'єднання зусиль учителя та сім'ї школяра можливе за взаємного визнання ними рівноправності. Перший крок має зробити вчитель, оскільки до цього його зобов'язує професійний обов'язок.
3. Визнання важливості батьків у співпраці. Учитель повинен завжди наголошувати на важливій ролі батьків у вихованні та розвитку дитини.
4. Вияв любові, захопленості їх дитиною. Психологічний контакт із батьками виникає одразу, як тільки вчитель виявляє розуміння дитини, симпатизує їй, бачить позитивні та негативні риси. Батьки, відчувши доброзичливість учителя, більш охоче спілкуються з ним, налаштовуються на співпрацю.

5. Пошук нових форм співпраці. Учитель може запропонувати одному з батьків організувати батьківські збори, разом визначивши їх тематику, структуру тощо. Особливо корисний обмін думками з батьками щодо налагодження взаєморозуміння з дітьми [21].

Процес налагодження взаємодії з батьками ефективний за дотримання педагогом психолого-педагогічних правил та вимог. До них належать:

- Використання заходів, спрямованих на підвищення авторитету батьків. У спілкуванні з батьками слід уникати категоричного тону, який може спровокувати образи, роздратування. Нормою мають стати стосунки, засновані на взаємоповазі. Цінність їх полягає у розвитку почуття власної відповідальності, вимогливості, громадянського обов'язку як учителів, так і батьків;
- довіра до виховних можливостей батьків, підвищення рівня їх педагогічної культури й активності у вихованні. Психологічно батьки готові підтримати потреби школи. Навіть ті батьки, які не мають педагогічної підготовки й освіти, з розумінням і відповідальністю ставляться до виховання дітей;
- педагогічний такт, неприпустимість необережного втручання в життя сім'ї. Вчитель молодших класів- особа офіційна, але за специфікою своєї роботи може стати свідком стосунків, які приховуються від сторонніх. Якою б не виявилась сім'я, учитель повинен бути тактовним, ввічливим, інформацію про сім'ю використовувати лише для допомоги батькам у вихованні дитини;
- життєстверджуючий, мажорний настрій при вирішенні проблем виховання, опора на позитивні риси дитини, орієнтація на успішний розвиток особистості. Формування особистості дитини передбачає подолання труднощів, протиріч у її житті. Важливо, щоб це сприймалося як вияв закономірностей розвитку (нерівномірність, стрибкоподібний характер, причинно-наслідкова обумовленість, вибіркоче ставлення дитини до виховних впливів), тоді складнощі,

протиріччя, несподівані результати не викликатимуть розгубленості у педагога [21].

Педагогіка партнерства ґрунтується на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Вона передбачає створення нового гуманного суспільства, вільного від тоталітаризму і офіціозу [21, с. 16].

Найважливішим завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства в педагогіці, що повинні бути реалізованими в Новій українській школі:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) [21, с. 16].

Виділяють два впливових шляхи успішної співпраці:

- Постійне, чітке, двостороннє спілкування.
- Різні способи залучення батьків до освітнього процесу [21].

Педагогіка партнерства ґрунтується на таких ідеях:

- Навчання без примусу;
- ідея важкої мети;
- ідея опори;

- вільний вибір;
- ідея випередження;
- ідея великих блоків;
- ідея відповідної форми [3].

Основним методом партнерства є навчальний діалог. Без діалогічності не вийде взаємодії, оскільки будь-яка спільна діяльність потребує уміння домовитися, вступити у діалог.

Отже, в умовах реформування галузі освіти та впровадження Концепції Нової української школи передовим напрямом оптимізації навчально-виховного процесу є спрямування на демократизацію взаємовідносин педагога з учнями, колегами, батьками. Головними вимогами щодо партнерства між усіма учасниками освітнього процесу є добровільність, рівноправність, неформальне спілкування, порозуміння та взаємодопомога. Досягнення мети виховання особистості, що збігається удома і в школі, можливе лише при спільних зусиллях вчителя та батьків. Єдиноспрямована партнерська взаємодія може створити комфортний освітній простір, що мінімізуватиме стресогенну ситуацію для першокласника, підвищуватиме його адаптаційні процеси, покращуватиме опанування навчальної діяльності, допоможе без страху та напруженості виконувати нові соціальні ролі.

2.2. Сучасні форми роботи з батьками першокласників за концепцією НУШ

Серед переліку найважливіших напрямів діяльності вчителя першокласників в умовах Нової української школи є робота з сім'єю, у якій зростає та виховується дитина-першокласник. Яку б сторону ми не розкривали, незмінно основну роль у формуванні особистості на різних вікових етапах відіграє сім'я, де головними вихователями є батьки, а вчитель— спеціально підготовлений порадник, завдання якого спрямувати їх та допомогти.

Щоб стати гарним учителем, потрібно декілька років навчатися в університеті, а потім отриманні знання застосовувати на практиці, постійно

удосконалюючи професійні навички протягом усієї педагогічної діяльності. Але як бути батькам? Не існує жодного університету, який би навчав того, як бути хорошими батьками. В умовах кризової ситуації, батьки постійно перебувають у пошуках роботи, що забезпечила б нормальне існування родини. Тому вони постійно зайняті, і чергові зустрічі з вчителями сприймаються негативно.

Справа в тому, що традиційна система роботи з батьками під час батьківських зборів застаріла та повністю себе вичерпала. Ми живемо в ХХІ столітті, світобачення батьків і дітей змінилося. Батькам не цікаві нудні зустрічі в стінах класу. Вони молоді, креативні, прагнуть розвивати себе і своїх дітей. Тому умовах Нової української школи змінюються не лише відносини між вчителем та батьками, а й власне форми взаємної співпраці, що зумовлені педагогікою партнерства.

До сучасних форм роботи з батьками першокласників можна віднести:

1. Тренінг;
2. Батьківські клуби;
3. Педагогічні практикуми ;
4. Ділова гра;
5. Сімейні вечори ;
6. Дискусії ;
7. Вечори творчих робіт [23, с. 5].

Розглянемо з них найуживаніші форми.

Тренінг — продуктивна форма ефективної взаємодії педагога і батьків. Тренінгове заняття передбачає, що всі батьки є активними учасниками процесу навчання, тому вони мають змогу ділитися й обмінюватися між собою інформацією, знаннями та проблемами, а також разом ухвалити оптимальне рішення. Така форма співпраці дозволяє отримати життєвий досвід, для надбання якого лише пасивно отримувати інформацію не достатньо. Завдання тренінгу полягає в тому, щоб його учасники навчилися діяти так, як не діяли раніше [23; 30].

Актуальною на сьогоднішній день є клубна форма взаємодії. Створення, так званого, батьківського клубу. Клуб — це не тривала за часом освітня програма, а організовані, регулярні, змістовні зустрічі, що об'єднують просвітницьку, освітню діяльність та неформальне спілкування учасників клубу [23; 30].

Діяльність клубу зумовлена програмою, яку розробляє вчитель разом з батьківським комітетом, практичним психологом, соціальним педагогом. Кожне заняття має певну тему, і воно є добровільним за згодою учасників та ураховує контингент батьків і учнів класу [23; 30].

Координатором клубної роботи безумовно є класний керівник, що в основному виконує роль фасилітатора — того, хто організовує процес спілкування та обміну думками в межах поставленої проблеми, сприяє розвитку педагогічної компетентності батьків, ділиться власним педагогічним досвідом [30, с. 60].

За наявності розвинених різноманітних форм організацій клубної роботи зустрічі в клубі можна проводити у таких формах:

- Дискусії;
- Тренінги;
- Розвивальних ігри;
- Лекції;
- Семінари;
- Практикуми;
- Конференції для батьків [30, с. 60].

Такий широкий спектр даної форми взаємодії забезпечує спадкоємність і безперервність у зустрічах педагогів і батьків, дає змогу його учасникам замість пасивної позиції споживача освітніх послуг, займати активну позицію.

Переваги даної форми роботи:

- Демократичність;

- Взаємодопомога;
- Обмін думками під час занять;
- Передавання одне одному найкращих традицій, цінних надбань життєвого досвіду [30].

Слід пам'ятати, що мета зустрічей допомогти групі знайти спільне бачення проблеми в рамках заданої теми та підібрати оптимальні шляхи його вирішення розв'язати поставленого завдання. Під час таких зустрічей немає вчителя і батьків учнів класу, а є рівноправне товариство людей зацікавлених у розвитку індивідуальної особистості та ефективному вихованні власних дітей (додаток Б).

Педагогічні практикуми — це така форма спільної роботи з батьками, при якій у них формуються педагогічні уміння щодо виховання дітей, ефективного розв'язання будь-якої педагогічної ситуації, вироблення педагогічного мислення у батьків-вихователів. В ході даного практикуму за ініціативою вчителя вони навчаються знаходити вихід з конкретної ситуації-конфлікту, що може зав'язатися між батьками та школою, між батьками та власними дітьми. Батькам надають змогу пояснити свою позицію в певній не передбачуваній педагогічній ситуації, що реально виникла і потребує вирішення [23, с. 6].

З метою налагодження спільних дій учителів батьків, визначення своїх позицій варто проводити зустрічі за круглим столом. За допомогою таких зустрічей матимуть змогу розширити виховний кругозір не тільки батьки, але й самі учителі. Вони розвивають педагогічне мислення, спонукають до спільного пошуку правильних шляхів, форм і методів виховання. Протягом навчального року доречно влаштовувати одну або дві такі зустрічі [23].

Зацікавлює та заохочує батьків ще й така форма роботи як ділова гра. Це метод пошуку розв'язань в умовній загостреній ситуації.

Елементи ділової гри:

- розподіл за ролями;
- змагання;

- особливі правила [23, с. 6].

Ділову гру застосовують як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.

Сучасні форми співпраці сприяють виробленню у батьків нових поглядів на виховання дитини як складний і динамічний процес спільних, узгоджених дій дорослого і дитини, опанування конкретних методів і прийомів педагогічного спілкування, гарного ставлення до своїх дітей, серйозного та сумлінного ставлення до виконання своїх обов'язків.

Нинішні батьки з захопленням приймають активну участь у дискусіях на різні теми. Це така форма колективного обговорення, що дає змогу виявляти істину через зіставлення різних поглядів, знаходження виходу із проблеми.

Отже, великого значення у налагодженні взаємодії школи та сім'ї набувають такі сучасні форми як тренінг, батьківський клуб, ділова гра, дискусії, сімейні вечори, тощо. Вони забезпечують створення модернізованого, оновленого освітнього простору, де педагоги разом з батьками розв'язують проблеми розвитку дитини.

2.3. Тренінг як ефективний метод роботи з батьками першокласників

Як зазначає Н. Лук'янчук, навчальний тренінг відіграє системотвірну роль у процесі організації взаємодії, є проміжною ланкою між теоретичним оволодінням знань та їх практичним застосуванням у реальних умовах сучасної школи [17, с. 257]

Тренінгова взаємодія містить міні-лекції, ігри, вправи, демонстрування, опитування, «мозкові штурми», тренування та обговорення, дискусії та шерінг. Розглянемо детальніше найуживаніші методи взаємодії [30, с.66].

Усі тренінгові зустрічі повинні розпочинатись зі вправи «Знайомство», метою проведення якої є створення позитивної, довірливої атмосфери.

Спілкування батьків у ході тренінгу охоплює дві складові: зміст і процес. Зміст тренінгу — це тематика (ідеї, питання, закономірності явищ), що вивчається під час роботи.

Процес тренінгу передбачає те як взаємодіють учасники тренінгу під час навчання, яку атмосферу створюють, які ролі відіграють, як впливають один на одного.

Метод тренінгу — це те, в який спосіб організовано навчання (дискусія, робота у складі малих груп тощо), як відбувається процес засвоєння змісту тренінгу.

Слід пам'ятати, що під час лекції аудиторія пасивно сприймає інформацію, тому думки людей можуть відхилитися від теми, якщо лекція задовга, представлена інформація не відповідає темі, вчитель читає матеріал не надто динамічно. Оскільки під час лекційних занять можливості для взаємодії між вчителем та батьківською аудиторією вкрай обмежені, вчитель і слухачі не можуть бути впевнені в тому, що тлумачать зміст лекції однаково. Природньо, добре підготовлена й прочитана лекція більше зацікавить аудиторію, ніж така, коли вчитель погано орієнтується в темі, ніяковіє чи соромиться або, що особливо негативно впливає на інтерес батьків, читає текст лекції слово в слово за конспектом, не поживляючи її, не підтримуючи контакту з аудиторією очима.

Міні-лекції — це усне подання однієї конкретної теми, що складається з 3 частин:

1. Вступ (інтелектуальний аперитив для слухачів).
2. Основна частина (викладання основного матеріалу, донесення думки, що проголошена в темі).
3. Висновок (підведення підсумків) [30].

Вони відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції не перебільшують 10-15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до багатьох людей одночасно; розповісти, як виконувати певні дії, що їх згодом

опановуватимуть самі учасники в ході практичних вправ; підсумувати результати роботи малих груп для всієї аудиторії.

Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку не бажано викладати повноформатною лекцією, аби не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовуються інші форми й методи навчання: періоди запитань — відповідей, вправи на перевірку засвоєння матеріалу, рухавки, робота в складі малих груп тощо.

«Мозковий штурм». Це такий метод колективного генерування якомога більше ідей на задану тему. «Мозковий штурм» проводиться у три етапи:

- Етап спонтанної генерації ідей;
- Етап конструктивної критики й обговорення запропонованих ідей з метою обрання найдоречніших;
- Проектування рішення на основі обраних ідей [30].

Для ефективного мозкового штурму корисно також виокремити два типи ідей, запропонованих учасниками, — таких, що здаються, на перший погляд, найбільш імовірними для реалізації, та навпаки - найнеймовірнішими. Використання найнеймовірніших відповідей спонукає батьків розглядати питання з різних точок зору, запроваджувати нестандартний підхід та брати до уваги оригінальні погляди.

Аналіз ситуаційних вправ. Ситуаційна вправа — це реальна ситуація, представлена батьківському колективу для аналізу. Будь-яка характерна ситуація. За допомогою цього методу можна проводити аналіз реальних ситуацій, визначати в них ключові проблемні питання, формулювати ідеї щодо можливого розв'язання таких ситуацій. Під час навчального процесу використовують:

- ситуації-проблеми;
- ситуації-оцінювання;

- ситуації-ілюстрації;
- ситуації-вправи [30].

Рольова гра — це ефективна навчальна методика, яка має бути добре продумана й організована, щоб забезпечити позитивний вплив [23; 30]

За допомогою рольової гри можна:

- набути досвіду використання певних навичок в ігровій ситуації;
- проаналізувати альтернативні способи дій, ідеї, запропоновані для виконання завдання гри, зміни ситуації на краще;
- відпрацювати на практиці певні види поведінки в безпечному середовищі перед тим, як розпочати їх застосування в реальному житті;
- набути впевненості у своїх силах під час практичних дій або репетиції певної події;
- закріпити засвоєний матеріал шляхом забезпечення зворотного зв'язку;
- додати до навчального процесу елемент розваги [30].

Під час тижневої психолого-педагогічної практики в Херсонській загальноосвітній школі №32 I-III ст. Херсонської міської ради ми мали змогу спостерігати як реалізується даний метод взаємодії вчителя початкових класів з батьками першокласників.

Кількість учнів: 36 осіб

Як зазначає вчитель початкових класів І. Бобринська будувати довірливі стосунки з батьками майбутніх учнів почала ще до 1 вересня. Вона проводила різні анкетування та бесіди з батьками, щоб можна було якомога більше отримати інформації про дітей.

Першого вересня відбулося свято як для дітей, що вперше пішли вже до Нової української школи, так і для самих батьків. Після урочистої лінійки вчителька завела учнів до класу та у формі тренінгу познайомила з ними. Дітям було цікаво розглядати свій клас, що стане домівкою на подальші

чотири роки навчання, багато учнів з легкістю та цікавістю приймали участь у запропонованих вчителем вправах на знайомство з учнівським колективом, а деякі відчували дискомфорт через сором'язливість.

Серед навчальної неділі І. Бобринській вже було зрозуміло, які діти важко адаптуються у незвичних для них нових соціальних умовах. А самі батьки дещо збентеженні як саме буде відбуватиметься навчально-виховний процес в умовах НУШ. Згідно, плануванню роботи з батьками ознайомити їх з концепцією НУШ, вона вирішила за допомогою такого сучасного методу співпраці, як тренінгова робота.

Тренінг для батьків «Один день із життя першокласника» [23, с. 30]

Мета: ознайомити учасників тренінгу з основними положеннями Концепції НУШ; висвітлити особливості організації освітнього середовища, орієнтованого на дитину; познайомити батьків для подальшої співпраці; створити позитивну атмосферу в батьківському колективі.

Учасники тренінгу: батьки майбутніх першокласників, учитель початкової школи.

Хід заходу

I. Вступна частина

— Шановні батьки! Настав той момент, коли ваша дитина стає школярем.

Тепер уже сім'я і школа разом любитимуть, навчатимуть та створюватимуть умови для розвитку дитини. У сучасному світі нас навчають багатьох наук, ми багато чого знаємо, дещо вміємо, про щось мріємо. А хто, де і коли вчить нас бути батьками? Найчастіше, виховуючи своїх дітей, ми користуємося досвідом власних батьків чи досвідом знайомих. Сьогодні ми спробуємо збагатити вашу скриньку батьківської мудрості.

II. Основна частина

1. Знайомство. Привітання

Мета: познайомити учасників; сприяти згуртованості групи та створенню комфортної атмосфери для успішної роботи.

Обладнання: долоньки, маркери, фломастери.

Час виконання: 5 хв.

Інструкція. На столі ви маєте різнокольорові долоньки. Напишіть на одній стороні долоньки своє ім'я. Підніміть долоньку якщо, сказане мною твердження стосується вас. Отже, підніміть долоньку, якщо:

- ви маєте доньку;
- маєте сина;
- вашій дитині 6 років;
- вашій дитині виповнилося 7 років;
- маєте одну дитину;
- маєте двоє дітей;
- маєте троє або більше дітей;
- вважаєте себе гарними батьками.

2. Вправа «Обери позицію»

Мета: демонструвати розмаїття поглядів батьків на зміни в освіті

Обладнання: різнокольорові стікери, шкала ставлень.

Час виконання: 3 хв.

Інструкція. Шановні батьки! На сьогоднішній день, мабуть, немає жодної родини, у якій є майбутній першокласник, яка б не чула про Нову українську школу та про зміни, що відбуваються у ній. Ставлення до змін може бути різним.

Ви маєте стікери у формі чоловічка. Напишіть на ньому своє ім'я та висловіть за їхньою допомогою своє ставлення щодо змін в освіті, зокрема до Нової української школи на шкалі ставлень. Максимальний бал- 5.

— Ми бачимо, що ставлення до змін в освіті неоднозначне. І це нормально, адже все невідоме-лячне. Мета нашого тренінгу сьогодні: допомогти вам, батькам, зрозуміти та осмислити очікувані зміни. Отже, пропоную вам прожити один день із життя першокласника.

3. Вправа «Дерево змін»

Мета: ознайомити учасників тренінгу з основними положеннями Концепції Нової української школи.

Обладнання: відео про Нову українську школу, фліпчат, долоньки для створення дерева вражень.

Час виконання: 8хв. (4хв.- перегляд відео, 4 хв.- створення «Дерева вражень»).

Інструкція. Однією зі складових ранкової зустрічі, що проводитиметься щодня з учнями, є обмін інформацією. Пропоную вам відео, що допоможе порівняти традиційне навчання та навчання у НУШ.

— На пальчиках долоньок для привітання напишіть свої позитивні враження від переглянутого відео щодо змін у НУШ. Поділіться із присутніми своїми враженнями, створивши на фліпчарті дерево позитивних змін.

4. Тестування

Мета: самодіагностика батьків щодо емоційної готовності стати батьками першокласників.

Обладнання: тести.

Час виконання: 6 хв. (4хв.-виконання тесту, 2 хв.-самоаналіз тесту).

Інструкція. Ще однією складовою ранкової зустрічі є щоденні новини. Новина на сьогодні: ви стали першокласниками. Чи готові ви стати батьками першокласника? Питання- в емоційній готовності.

Перед вами — 10 запитань. Пропоную закреслити лише ті номери запитань, на які ви даєте позитивну відповідь.

Тест

1. Мені здається, що моя дитина вчитиметься найгірше.
2. Я вважаю, що моя дитина часто кривдитиме інших дітей.
3. На мою думку, чотири уроки — непосильне навантаження для маленької дитини.
4. Важко бути впевненим у тому, що вчителі молодших класів добре розуміють дітей.

5. Важко уявити, що першокласник може швидко навчитися писати, лічити і читати.
6. Моя дитина губиться, коли до неї звертається незнайома доросла людина.
7. Початкова школа, на мою думку, неспроможна чого-небудь навчити дитину.
8. Я турбуюся, що однокласники дражнитимуть мою дитину.
9. Мій малюк, на мою думку, значно слабший за своїх однолітків.
10. Уважаю, що вчителька не має можливість оцінювати успіхи кожної дитини.

— Скільки у вас закреслених цифр?

- Якщо кількість закреслених відповідей 4 або менше, то у вас є всі підстави оптимістично зустріти перше вересня. ви готові бути батьками першокласника;
- Якщо кількість закреслених цифр 5-8, то вам бажано краще підготуватись до можливих труднощів;
- Якщо кількість закреслених цифр 8-10 замисліться над своїми відповідями ще раз, можливо, вам варто порадитися з психологом для цього ще маєте час .

— Отже, ви мали змогу відчувати та зрозуміти свій психологічний стан на порозі нового періоду життя вашої дитини. Уявіть наскільки вищим є цей поріг хвилювання та тривожності у шестирічної дитини. Адже для неї змінюється все: новий колектив, нові стіни, нове оточення. Ви маєте підтримати та заспокоїти її у цей складний період любити, цінувати та поважати свою дитину такою, якою вона є, адже вона- особистість. І я пропоную вам це довести.

5.Вправа «Серветка»

Мета: продемонструвати неповторність та унікальність кожної дитини

Обладнання: серветки

Час виконання: 3 хв.

Інструкція. На ваших столах є серветки. Візьміть серветку та виконайте такі дії:

- складіть її навпіл по діагоналі;
- ще раз навпіл;
- з двох сторін відірвіть кілька разів;
- розгорніть серветку та покажіть її.

— Усі серветки — різні, так само, як і наші діти: різні та неповторні.

Вони хочуть багато знати та вміти, а ми маємо допомогти їм у цьому.

6. Групове заняття

Мета: створити модель щасливої на думку батьків дитини.

Обладнання: мелодія для релаксації, стікери, фломастери.

Час виконання: 12 хв. (4 хв.- створення «асоціативного куща», 5 хв.- складання зв'язаної розповіді, 3 хв.- презентація робіт груп).

Інструкція. Розгляньмо останню складову ранкової зустрічі- групове заняття. Пропоную вам заплющити очі (лунає мелодія для релаксації), пригадати свою дитину. Які слова спадають вам на думку, коли ви уявляєте доньку чи сина?

— Перед вами — стікер певного кольору. Запишіть слова, що спали вам на думку під час релаксації цієї паузи. Об'єднайтеся в групи за кольором стікера та прикріпіть його навколо слова ДИТИНА.

- Творча вправа. Складання розповіді за темою щаслива дитина

Попрацюйте в групах. Використовуючи слова-асоціації складіть зв'язну розповідь з 5-6 речень за поданою темою.

(презентація робіт груп)

III. Заключна частина

- Рефлексія

Мета: підбити підсумки тренінгу.

Час виконання: 3 хв.

— Шановні батьки! Отже, ми стоїмо на порозі шкільного життя. Дозвольте завершити нашу зустріч приємним побажаннями одне одному на цьому шляху, записавши їх на крилах «літачків щастя»

(Учасники тренінгу пишуть побажання та запускають літачки одне одному.)

В результаті тренінгової роботи батьки ознайомилися з основними положеннями Концепції НУШ; дізналися про особливості організації освітнього середовища, орієнтованого на дитину; ознайомилися з подальшою співпрацею з вчителем; створили позитивну атмосферу в батьківському колективі.

Отже, в результаті даного спостереження передовим ефективним методом налагодження співпраці можемо вважати метод тренінгу.

ВИСНОВКИ

У ході бакалаврського дослідження ми дійшли таких висновків:

1. Розкрили проблему співпраці школи з родинами учнів у педагогічній літературі А. Макаренка та В. Сухомлинського. Визначили, що особливого значення набуває особистий батьківський приклад та їхній рівень педагогічної просвіти. Школа дає дитині освіту і виховує свідоме ставлення до дійсності, в той час як родина забезпечує практичний життєвий досвід, формуючи при цьому життєві навички. Для гармонійного розвитку дитини першокласника необхідні обидва середовища. Школа не може цілком замінити сімейне виховання, дати їй батьківську любов та опіку. Проте вчителі кваліфіковано обізнані, у яких родинах займаються дітьми, а у яких — ні;
2. Проаналізували, як впливає середовище сім'ї у якому формується особистість дитини. Залежно від клімату сім'ї, характеру сімейних відносин, професії, освітнього рівня та педагогічної культури батьків, їх життєвого досвіду, знання педагогіки сімейного виховання розвиваються ті чи інші якості дитини. Саме у стінах дому формується сприймання дітьми людей, навколишньої дійсності, самих себе, досвіду сімейного життя, ставлення до неї як найважливішої духовної цінності, здійснюється моральне, естетичне, трудове навчання, педагогічне середовище розвитку дитини створюється в процесі сімейного виховання, залежить від типу сім'ї. Розуміння цього педагогами сприяє поглибленню зв'язків з нею, пошуку можливостей щодо корекції сімейного виховання, підвищення педагогічної культури батьків, захисту дитини від несприятливого впливу неблагополучної сім'ї.
3. Охарактеризували ефективні форми та методи роботи вчителя з батьками першокласників за Концепцією Нової української школи. У роботі з батьками першокласників виділяють індивідуальну (індивідуальна бесіда, відвідування вчителем батьків удома,

запрошення їх безпосередньо до школи, листування), групову (групові бесіди, консультації) та колективну форми взаємодії (батьківські збори, лекторії педагогічні всеобучі, дні відкритих дверей та інше). Головна увага приділяється батьківському комітету як органу самоврядування цим колективом. До його складу входять найактивніші батьки учнів, яких обирають на — батьківських зборах. На відміну від батьківських зборів, регулярні індивідуальні зустрічі досить рідко використовують у навчальних закладах, недооцінюючи ефективність даної форми роботи. Також не менш ефективними традиційними методами роботи з батьками, що забезпечують формування всебічно та гармонійно розвиненої особистості є психолого-педагогічна просвіта батьків та залучення батьків до спільної діяльності з дітьми. Просвітницькі заходи такі як батьківські всеобучі, науково-практичні конференції, самоосвіта, педагогічні лекторії сприяють підвищенню педагогічної культури батьків, виробленню педагогічних умінь необхідних для виховання дитини, що опинилася у новій соціальній ситуації, а тематичні заходи спрямовані на зближення та покращення сімейних стосунків між батьками та дітьми. Поруч із традиційними методами налагодженню взаємодії вчителя з батьками сприяють такі сучасні форми роботи як тренінг, батьківський клуб, ділова гра, дискусії, сімейні вечори, тощо. Вони забезпечують створення модернізованого, оновленого освітнього простору, де педагоги разом з батьками розв'язують проблеми розвитку дитини.

4. Розробили методичні рекомендації з використання сучасних форм та методів співпраці з батьками першокласників. У результаті педагогічного дослідження експериментальної бази Херсонської загальноосвітньої школи №32 I-III ст. Херсонської міської ради, передовим ефективним методом налагодження партнерської взаємодії виявили — метод тренінгу. Тренінгове заняття передбачає, що всі батьки є активними учасниками процесу навчання, тому вони мають

змогу ділитися й обмінюватися між собою інформацією, знаннями та проблемами, а також разом ухвалити оптимальне рішення. Тренінгова взаємодія містить міні-лекції, ігри, вправи, демонстрування, опитування, «мозкові штурми», тренування та обговорення, дискусії. Щоб реалізувати мету тренінгу необхідно, щоб між усіма учасниками освітнього процесу панувала добровільність, рівноправність, неформальне спілкування, порозуміння та взаємодопомога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике / Ш. А. Амонашвили. – М.: Издательский Дом Шалвы Амонашвили, 1995.– 496 с.
2. Антонов А. И. Социология семьи/А. И. Антонов., В. М. Медков. –М.: Изд-во МГУ («Братья Карич»), 1996.-304с.
3. Артемова Л. В. Історія педагогіки України/ Л. В. Артемова: підручник.–К.: Либідь, 2006. – 424 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості/ І.Д.Бех: Кн. 2. –К.: Либідь, 2003.- 314с.
5. Бугаєць. Н.А. Теорія і практика взаємодії сім'ї та школи/ Н. А. Бугаєць, І. М. Трубавіна.- Х: ХДПУ, 2001-102с.
6. Виноградова Т. Взаємодія батьків і педагогів — необхідна умова для виховання нового покоління / Т. Виноградова // Педагогічна скарбниця Донеччини. -2003.- № 2. - С. 51-52.
7. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки:Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський –Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
8. Волкова Н. П. Педагогіка/ Н. П. Волкова.-К: ВЦ «Академія», 2002.- 576 с.
9. Гнатенко О. Взаимодействие семьи и школы в интересах ребенка/О.Гнатенко.- Народное образование, 2000.-№9.-с.19-22
- 10.Євтушенко О.Т. Сім'я і формування нової людини/ О. Т. Євтушенко: Рад. шк.,1975.-№7.-С.64.
- 11.Закон «Про освіту» [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 13.05.2018).

12. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainskashka-compressed.pdf> (дата звернення 13.05.2018).
13. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання/ С. Г. Карпенчук.- К: Вища школа, 1997.-304с.
14. Коханова О. П. Психологія партнерської взаємодії в освіті/ О.П. Коханова.– К. : Вид-во ПП Щербатих О. В., 2011. –104с.
15. Крупина И. В. Педагогическое просвещение родителей/ И. В. Крупина.- Воспитание школьников, 2001. - №1. – С.18-20.
16. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання/ В.І. Лозова В. Г. Троцько//навчальний посібник. Харків, 1997
17. Лук'янчук Н. Класифікація видів тренінгів. Навчання і виховання обдарованої дитини. Лук'янчук теорія та практика. 2013. Вип. 10. С. 272–279.
18. Макаренко А. С. Книга для родителей/ А. С. Макаренко.- К.: Рад. шк., 1987.-384с.
19. Макаренко А. С. Про батьківський авторитет/ А. С. Макаренко.-М: Рад. шк., 1981
20. Майнулов Ю. С. Соотношение понятий пространство и среда в контексте управленческой практики[Електронний ресурс] / Ю.С. Мануйлов// Сайт Открытый класс. Сет. образ. сообщества. – Режим доступа: [http:// www.openclass.ru/stories/87717](http://www.openclass.ru/stories/87717).
21. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
22. Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання / В.Л. Омеляненко, А. І. Кузьминський. – К.: Знання, 2008. – 415 с.
23. Оніщенко І. В. Якщо батьки партнери / І. В. Оніщенко.- Х.: Вид. група «Основа», 2018.-141с.

24. Оржеховська В.М. Взаємодія навчального закладу і сім'ї : стратегії, технології, моделі./ В.М. Оржеховська, В. І. Кириченко, Г.Г. Ковганич.- Х: Точка, 2007. — 200 с.
25. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя / І. П. Підласий. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. – 360 с.
26. Підласий І. П. Педагогіка/ І. П. Підласий – М.: Владос, 1999. – Кн.2. – 256 с.
27. Початкова освіта. /за редакцією С. Дмитренко.: Методичний порадник Вип. 8.-№16, 2019.- 40 с.
28. Програма Формування педагогічної культури батьків/ за редакцією В.Г. Постового.-К.:ДЦССМ,-2003.-108 с.
29. Рожков М. І. Організація виховного процесу в школі/М. І. Рожков, Л. В. Байбородова. : посібник для студ. вищ. навчань, закладів.- М.: Туманов, вид, центр ВЛАДОС, 2000.-256 с.- С.37
30. Ротфорт Д. В. Взаємодія сім'ї та школи у формуванні культури здоров'я молодших школярів/ Д. В. Ротфорт. -Х.: Вид. група «Основа», 2013.-154 с.
- 31.. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти / О. Я. Савченко. – К. :СПД «Цудзиневич Т. І.», 2007. – С. 76–86.
32. Савченко О. Я. Педагогічна спадщина В. Сухомлинського у контексті сучасного соціально-педагогічного процесу/О. Я. Савченко.: Науковий вісник МДУ. Педагогічні науки.-1999.-Вип. 8.- С.3-15
33. Співпраця вчителя з батьками / О.М. Коберник, Л. К. Мотрич. – К.: Науковий світ, 2002. – 86с.
34. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка/ М. Г. Стельмахович. – К., 1996. – 180 с.
35. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу/ В. О. Сухомлинський.: Вибрані твори в 5-ти т. Київ: Радянська школа, Т. 1.-К: Рад.шк.,1976.- 654 с.

36. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський.- К.: Рад. шк., 1972.- 243с.
37. Сухомлинський В. О. Сто порад учителеві / В. О. Сухомлинський – К.: Рад.шк., 1988. – С. 121–122, 156–164.
38. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка / В. О. Сухомлинський. – К. :Рад. шк., 1978. – 263 с.
- 39.. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання / К. Д. Ушинський.: Вибр. пед. твори : у 2-х т. –К., 1983. – Т. 2.
- 40.Щурова Н. Е. Воспитание: новый взгляд с позиций культуры/ Н. Е. Щурова.-М: 1997.-78с.- С.23

ДОДАТКИ

Додаток А

Інформація про батьків учня

1. Прізвище, ім'я й по-батькові батьків учня.
2. Професії обох батьків.
3. Освіта батьків.
4. Вік обох батьків.
5. Вік сім'ї.
6. Повна або неповна сім'я
7. Як складаються взаємини, якщо сім'я неповна.
8. Кількісний склад членів сім'ї.
9. Житлово-побутові умови сім'ї.
10. Адреса сім'ї, телефон, телефон екстреного зв'язку, робочі телефони батьків.
11. Чи має потребу дитина в матеріальній допомозі.
12. Інтереси, захоплення, хобі сім'ї.

Методичні рекомендації щодо проведення зустрічей із батьками

Батьківські зустрічі — це нестандартна форма роботи з батьками успішне втілення якої передбачає дотримання таких правил.

Чітке формулювання не лише заходу, але й кожної його частини, що використовують під час зустрічі. Такий підхід надає можливість отримати кінцевий результат застосованого методу.

1. Створення позитивної атмосфери. Батьки і вчителі під час таких зустрічей є рівноправними партнерами. Позиції «вчителя» й «учнів» можуть належати як самим батькам, так і вчителю. Головне завдання вчителя — створити такі умови, під час яких батьки зможуть відкрито обмірковувати й обговорювати порушені теми.
2. Використання різноманітних форм і методів активної взаємодії з батьками. Кожна зустріч повинна бути несхожа на попередню. Для успішного їх проведення педагог повинен мати великий багаж вправ для урізноманітнення такої роботи; пам'ятати, що теоретична частина має бути стислою і конкретною. Головне-через практичні вправи знайти шлях розв'язання порушеної проблеми.
3. Створення ситуації успіху. Батьки є рівноправними учасниками навчально-виховного процесу, партнерами педагогічних працівників навчального закладу, тому під час зустрічей мають відчувати важливість свого «голосу». Кожна думка батьків-важлива й цінна.
4. Добровільна участь батьків. Зустрічі мають бути бажаними, а не примусовими, тому під час обрання теми зустрічі учитель повинен урахувати нагальні питання сьогодення у житті першокласника.

5. Кількість — це не завжди якість. Запропонована тема не всім потрібна і цікава, тому не варто вимагати стовідсоткової їх присутності. Головне запросити тих, для кого вона буде корисною. Бажана кількість присутніх- не більше ніж 18 осіб.
6. Дотримання часу. Педагог під час підготовки до зустрічі повинен чітко розуміти ліміт часу на заплановані справи, уміти «стримувати» батьків, координувати їх дії, бути фасилітатором (керівником) спілкування. Рекомендований час проведення зустрічей- 1 година 30 хвилин.
7. Обов'язкова рефлексія кожної зустрічі та налаштування на нову.

Батьківські збори. Поради вчителям

- Ніколи не дорікай та батькам, які не відвідують батьківських зборів, адже це не сприяє їхньому бажанню зустрічатися з вами частіше. Завжди щиро (без іронії) радійте їхній появі у вашому класі.
- Обов'язково звертайтеся до батьків на ім'я по батькові, а не кажіть «мама Світлани». Інакше може скластися враження, що батьки мають значення для вас лише в такій ролі.
- Привселюдно на зборах намагайтеся говорити про загальні проблеми, а не про проблеми конкретної дитини. А хвалити- персонально і обов'язково всіх. Знайдіть кілька теплих слів для кожної дитини. Діти змінюються, дорослішають, освоюють новий простір, і зазвичай набагато успішніше, ніж здається на перший погляд. Ви досягнете особливого ефекту, якщо вдасться проаналізувати, чого саме досягли школярі із моменту вашої останньої зустрічі з батьками, а що їм не вдалося. Вияв проблеми повинні бути конструктивний: Є проблема. Заради її вирішення було б непогано зробити це... Я намагатимусь зі свого боку, а ви спробуйте зі свого....»
- Намагайтесь не критикувати дії колег, дотримуйтеся професійної етики, навіть якщо у вас інша думка з цього приводу.
- За потреби, просить батьків про допомогу, докладно пояснюючи, чому саме ви не можете без них обійтися. Попросіть запропонувати інші варіанти вирішення проблеми і за бажанням їх обговорюйте.

Батьківський Всеобуч «Крокуємо до Нової української школи»

Мета: обговорити з батьками модель успішного випускника Нової початкової школи, яка ґрунтується на компетентнісному підході; сприяти ефективній взаємодії батьків, школи, учителів.

Обладнання: відео «Моє шкільне життя...» (виступи учнів класу), «Асоціативна квітка», «Квітка здоров'я», картки з переліком компетентностей, вислови В.О.Сухомлинського та К.Ушинського, виставка малюнків учнів «Я і Школа », міні – твори «Перший раз – у перший клас», фотомонтаж «Любов до батьків, сім'ї і роду – це любов до країни і народу»

Форма проведення: ділова гра.

Хід заходу

Девіз нашої ділової гри: «Все, що робиться з любов'ю і разом з дітьми, приречено на успіх».

Учитель. Шановні присутні. Я чекаю від нашої сьогоднішньої зустрічі взаєморозуміння та плідної праці.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчити користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Нові освітні стандарти будуть ґрунтуватися на «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей для навчання протягом життя» (18.12.2006), але не обмежуватимуться ними. У Законі України «Про освіту» визначено, зокрема, 11 компетентностей.

- Що ж таке компетентність? Це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Відповідно до Закону України «Про освіту» у випускника Нової української школи мають бути сформовані такі компетентності, їх 11 (на дошці з'являються назви):

Молодший шкільний вік є визначальним у подальшому розвитку та формуванню компетентностей. Сьогодні ми зупинимось на основних компетентностях, які мають бути сформовані у молодшого школяра.

З вчителями початкових класів тісно співпрацюють, психологи і батьки. Вони допомагають вчителям виявити ті чинники, які негативно або позитивно впливають на успішність учнів. Тому сьогодні ви, як учасники ділової гри будете складати модель випускника початкової школи з позицій батьків, вчителів, психологів. А для цього я пропоную вам об'єднатися в групи, в яких ви на цей час станете у позицію експертів: психолога, вчителя або батьків. Також у нас буде працювати інформаційне бюро. Кожен з вас отримав весняну квітку. Займіть місце за тим столом, на якому стоїть квітка такого кольору, як і у вас. Це і буде ваша група. Психологи стверджують, що кожний колір щось означає.

Синій – символізує мудрість, як шлях до досягнення істини, спрагу знань, інтелектуальну досконалість і духовність.

Червоний – це колір, який символізує лідерство, оптимізм, несе в собі гарний настрій і самопочуття.

Жовтий – символізує мудрість, як шлях до досягнення істини, спрагу знань, інтелектуальну досконалість і духовність.

- Побажаємо групам успіху в роботі.

Завдання 1

- Тема нашого засідання це – учень - випускник початкової школи. Щоб побачити його очима кожної групи та включитися в роботу нашої зустрічі, пропоную вам скласти сенкан на тему «Учень - випускник початкової школи».

(Правила складання сенкану на екрані, групи складають і зачитують їх)

- Отже, ми почули яким бачать випускника початкової школи три групи експертів. Але яким же повинен бути учень-випускник початкової школи очима дітей? Увага, відео!

(Демонстрація відеоролика)

Наша мета полягає не в тому, щоб зробити себе необхідними нашим дітям, а навпаки, у тому щоб допомогти їм скоріше обходитись без нас. І я пропоную вам ще раз звернутися до компетентнісного підходу, за допомогою якого ми зможемо впровадити в життя модель випускника Нової української школи.

Формування людини – цілісний і безперервний процес, який починається з раннього дитинства. Мета сучасної початкової школи – не просто давати знання, а формувати особистість, яка вміє і хоче вчитися, займає позицію активного суб'єкта діяльності. Учитель має виступати в ролі помічника, організатора педагогічної взаємодії з учнем, спрямованої на розвиток активності, самостійності, пізнавальних, творчих здібностей, формування пізнавального інтересу, який характеризується самостійністю учнів у здобутті знань.

Визначення рівня навчальних досягнень учнів є особливо важливим з огляду на те, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна дати не просто суму знань, умінь і навичок, а сформувати її компетенції. Сучасна школа, впроваджуючи компетентнісно - орієнтований підхід у навчально - виховний процес, покликана забезпечити досягнення таких освітніх результатів, які б відповідали цілям розвитку особистості й сучасним вимогам суспільства. Щоб гідно жити в суспільстві, особистість повинна бути компетентною в різних сферах діяльності.

Завдання 2

- Якою ви бачите особистість учня початкових класів? Позначте складові особистості учня у групах та складіть асоціативну квітку.(робота в групах)

Висновок: Учень – не об’єкт, а творець свого власного «Я». Спочатку особистість, а потім – учень.

Учитель. З особистісною компетентністю учня тісно пов’язана соціальна компетентність. У чому ж вона заключається?

Інформаційне бюро

Соціальна компетентність – це відкритість до світу людей, навички соціальної поведінки, готовність до сприймання соціальної інформації, бажання пізнати людей і робити добрі вчинки. Соціальна компетентність виявляється у соціальній активності та гуманістичній спрямованості особистості. Важливо навчити вихованців жити у змінному, плінному світі, адаптуватися до змін, проявляти активність і власну творчість, навчитися бути частиною спільноти.

Формування основ соціальної компетентності молодшого школяра відбувається у процесі засвоєння навчального матеріалу на уроках та в позаурочний час. Навчальний процес відбувається завдяки постійній, активній взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання, де учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб’єктами навчання. За правильної організації інтерактивного навчання діти отримують практичні навички повсякденного громадянського досвіду: партнерства та взаєморозуміння, лідерства та поваги до інших, ініціативності в прийнятті рішень, висловлюванні думок. Учень вчиться робити свідомий вибір, брати на себе відповідальність, приймати самостійні рішення. Формується соціально та політично активна особистість, повноправний член громадянського суспільства.

Завдання 3:

- Якими на вашу думку є першооснови формування соціальної компетентності учня-випускника? Пропоную вам скласти методичні пазли, в яких спробуйте об’єднати соціальні ролі дитини.

(робота в групах, далі презентація робіт учасників)

Інформаційне бюро

Здоров'язберігаюча компетентність

Найбільше багатство людини – здоров'я. Видатний український педагог В.О.Сухомлинський зазначив: «Я не боюсь ще раз повторити: турбота про здоров'я – це найважливіша праця вчителя. Від життєдіяльності, бадьорості дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд, розумовий розвиток, міцність знань, віра в свої сили».

Знаменита формула «у здоровому тілі – здоровий дух» можна читати не тільки зліва направо, а й навпаки, тобто здоровий дух підтримує фізичне здоров'я! А здоровий дух – це не що інше як психічне здоров'я.

Медичний працівник закладу освіти. Аналіз Листа здоров'я учнів класу демонструє фізичний стан дітей: основна група – 65%, підготовча – 35%. На диспансерному обліку лікарів знаходяться 27% учнів класу. Батькам слід своєчасно звертатися до лікарів, користуватися їх порадами щодо збереження здоров'я дітей.

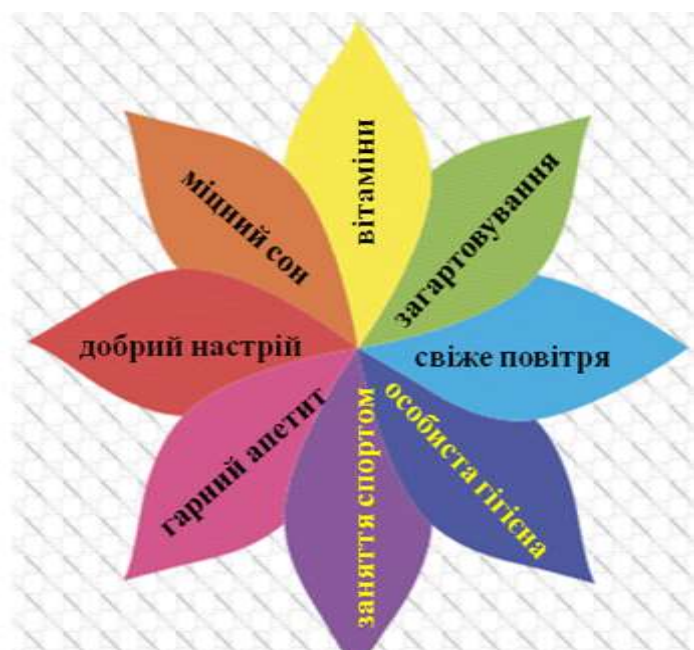
Завдання 4:

- Які ж фактори зміцнення здоров'я школяра? Якими навичками збереження власного здоров'я має володіти випускник Нової української школи?

(кожна група вибирає квітку, яка вказує на ознаки здоров'я їх дитини)

- Ми утворили «Квітку здоров'я»:

«+»	«-»
- вітаміни	- вживання алкоголю
- загартовування	- поганий настрій
- свіже повітря	- дратівливість
- особиста гігієна	- кашель
- заняття спортом	- безсоння
- міцний сон	- застуда
- гарний апетит	- куріння
- добрий настрій	- неохайність
- ранкова гімнастика	- злість

- Подивіться, яку ми утворили «Квітку здоров'я» - квітку, яка містить навички щодо збереження здоров'я.

Учитель. Сучасний учень має бути добре обізнаним в світі інформації. Яка компетентність дозволяє йому це зробити?

Інформаційне бюро

Інформаційно-комунікативна компетентність - пов'язана з формуванням умінь шукати, аналізувати, відбирати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати та транслювати її. Ця компетенція забезпечує навички роботи учнів з інформацією, що міститься в навчальних предметах і освітніх галузях, а також в оточуючому світі.

Ефективність засвоєння учнями навчальної інформації залежить від ступеня активізації їх залучення до процесу навчання.

Бібліотекар школи. Давайте разом побудуємо міст від учня до оточуючого його інформаційного середовища.

За словами В.О. Сухомлинського «Ми повинні виховувати так, щоб дитина почувала себе шукачем і відкривачем знань. Тільки за цієї умови одноманітна, напружена, стомлююча робота школяра забарвлюється радісним почуттям і може принести маленьким людям переживання творця».

На сьогодні важливим і для нас дорослих, і для наших дітей є необхідність навчання дітей свідомому читанню.

Шановні батьки, психологи довели: те, що сьогодні дитина робить спільно з дорослими, завтра зуміє зробити самостійно. Тому, читати з дитиною треба кожного дня, обговорюючи прочитане; для ліквідації перевтоми використовувати фізкультхвилинки, ігрові прийоми; придбати найулюбленіші дитячі журнали та книги, знаходити час і можливість для сімейного читання.

Пам'ятка для батьків «Як обговорити з дітьми прочитане?»

1. З'ясуйте перед читанням чи під час читання значення важких слів.
2. Запитайте, чи сподобалось дитині прочитане. Чим? Що нового вони дізналися?
3. Попросіть дитину розповісти про головного героя, головні події.
4. Які слова і вирази запам'яталися?
5. Чого навчила книга, оповідання?
6. Запропонуйте дитині намалювати малюнок до епізоду (у разі виникнення труднощів допоможіть), який сподобався, вивчити уривок, якщо це вірш.

Учитель. Ключовою є компетентність навчання впродовж життя. «Хіба школяр не вміє вчитися?» - дивуються деякі батьки. Адже дитина ходить в школу, виконує уроки. Невже цього недостатньо?

Практика показує, що ні. Невміння вчитися найчастіше є причиною того, що діти вчаться нижче своїх можливостей або досягають певних результатів ціною надмірних зусиль.

- З'ясуємо зміст вищезазначеної компетентності. Будь ласка, інформаційна довідка.

Інформаційне бюро

Найчастіше пробудження інтересу до предмета переходить в бажання пізнавати щось самостійно з метою вдосконалення знань, отриманих на уроці

та керівництвом вчителя, починається з уміння вчителя організувати роботу на уроці таким чином, щоб зацікавити учнів: цікавий початок уроку, неочікувані запитання на кмітливість, чітка постановка завдань, надання учням висловити свої припущення щодо мети своєї роботи на кожному уроці, своє бачення розв'язання проблеми. Навчити дітей дивуватися і бути спостережливими – дуже важливо в шкільному навчанні. Від зацікавленості до допитливості, пізнавального інтересу, пізнавальної потреби – це шлях зародження потреби в самоосвіті.

Самостійна робота учнів – діяльність учнів, спрямована на оволодіння навчальним матеріалом, або його застосування, що відбувається без участі вчителя. Учень уміє вчитися, якщо він визначає сам або приймає мету, яку ставить вчитель, відповідно до неї планує й виконує необхідні дії, контролює та оцінює свої результати.

Учитель. Яка ж роль батьків, вчителів, психологів у даному процесі самоосвітньої діяльності учня - випускника? (обмін думками).

Висновок. «Самостійні думки виникають тільки із самостійно отриманих знань» (К.Ушинський)

Підсумок

Сьогодні у нас була спроба створити власну модель випускника Нової української школи. Але пам'ятаємо про те, що кожна дитина – особистість. А кожна особистість потребує творчого підходу, великого терпіння й любові від учителя та батьків. Лише з творчим підходом до справи є шанс розкрити й розвинути всі кращі сторони чутливої дитячої душі, творчого потенціалу дитини.

Нам необхідно пам'ятати: якщо є бажання змінювати сучасні реалії, постійно втілювати особистісно орієнтоване навчання на основі інноваційних технологій. Ми прагнемо того, що школа має стати маленькою державою людяності, доброти, гуманізму, творчості й постійного пошуку, щоб випускники на все життя засвоїли: якщо хочеш бути щасливим, то дотримуйся золотого правила:

- розум в голові;
- чесність в серці;
- здоров'я в тілі.

Давайте будемо керуватися п'ятьма основними заповідями: любити, вірити, знати, поважати та розуміти дитину.

Дитина наче паросток тендітний

Дитина - наче паросток тендітний

Свої долоньки сонцю простягає.

І тягнеться увись росточок плідний

Йому потрібні догляд і душа.

Учителі! На вас стоять держави,

І вам майбутнє на Землі вершить.

Відтак, плекайте сад, бо він не дасть врожаю,

Як добре не подбає садівник.

- До нових зустрічей!

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Березовська Анастасія Ігорівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використовувати методи досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

02.04.2020

(дата)

(підпис)

Анастасія Березовська

(ім'я, прізвище)

ДОВІДКА**про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці**

кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр

спеціальності 013 Початкова освіта (денна форма)

Автор роботи	Березовська А
Назва роботи	Сучасні форми та методи співпраці з батьками першокласників в умовах Нової української школи
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	доцент Денисенко В. В.
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unicheck
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002567497
Результати перевірки	Схожість 32,5 %

Директорка Наукової бібліотеки

Нателла АРУСТАМОВА

Бібліотекарка I категорії

Стефанія Соболь